

Nr 257.

Av herr **Ljungberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 89, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m.*

I proposition, nr 89, till riksdagen angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m. har Kungl. Maj:t bland annat även framlagt förslag till omorganisation av kustbevakningen.

Av departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet i ärendet framgår, att förslaget framläggande dikterats av en strävan att skyndsamt modernisera kustbevakningen till förhindrande av nu pågående smuggling. Denna strävan måste man givetvis skänka sitt gillande, men detta hindrar icke, att man kan ställa sig tveksam mot det framställda förslaget antagande av riksdagen.

Det torde vara uppenbart, att olovlig varuinförsel eller åtminstone försök därtill på sista tiden starkt tilltagit. Men det oaktat torde det kunna sättas i fråga, om det över huvud taget kan vara lämpligt, att vidtaga i ekonomiskt avseende så vittgående åtgärder, som förslaget innebär, för att råda bot på förhållanden, som man dock bör kunna hoppas tillhöra nuvarande abnorma tillstånd, och sålunda vara av övergående natur. I den mån normala förhållanden hastigare eller långsammare återvända, skulle kustbevakningen, anordnad enligt föreliggande förslag, komma att framstå såsom starkt överorganiserad. Den som under perioden före världskriget hade tillfälle exempelvis att lära känna förhållandena på västkusten, kunde icke undgå att få det intrycket, att det i regel utanför de större städernas hamnar knappast ens förekom en antydning till smuggling, trots det att motorbåtar då länge varit i bruk. Det talades då också ofta i skärgården om obehövligheten av ett så utvecklat bevakningssystem, som det dåvarande, vilket ännu tillämpas. Skulle, som man ju gärna vill hoppas, dessa goda tider återkomma, skulle framför allt de föreslagna tulljagarna bliva överflödiga.

Men även då det gäller att möta nuvarande svåra förhållanden, kan jag icke annat än ställa mig mycket tvivlande mot effektiviteten av dessa tulljagare. På grund av de stora bevakningsområden, som tulljagarna enligt förslaget skulle erhålla, lär det nämligen icke bli möjligt för dem att utöva en effektiv bevakning. Var och en, som känner till en skärgård, torde lätt inse de stora svårigheter en jagare skulle få att övervinna, om det gällde att förhindra verklig smuggling. Sålunda är det bland tullbevakningen på västkusten en utbredd mening, att bevakningen med de tilltänkta jagarna icke blir bättre än den nuvarande. Tänker man t. ex. på förhållandena i den bohuslänska skärgården, torde det vara ganska tydligt, att vill man hava en effektiv bevakning, så sker det bäst genom små bevakningsdistrikt, inom vilka respektive bevakningspersonal lärt känna nära nog varje båt, varje skärgårdsbo och hans sysselsättning. Med en god båt av nu använd typ synes bevakningen enligt det nuvarande systemet i regel kunna bli fullt effektiv. En del minskningar i personal och posteringar skulle till och med säkerligen kunna göras, utan att effektiviteten behövde äventyras.

Farten hos bevakningsfartygen är givetvis av stor betydelse, men synes dock hava överskattats i det kungl. förslaget. Tar man återigen bohuslänska skärgården till exempel, lär en eventuell smuggelbåt, som upphinnes av en tullbåt, nära nog alltid kunna uppgiva sig vara på väg till tullplats eller söka hamn på grund av nöd, och då kan ju beslag i regel icke ske. Det är först vid landgång eller lossning, som brott föreligger, och sådant lär säkrare kunna upptäckas av en tullnär, som i detalj känner sitt distrikt, även om hans farkost icke har så stor fart, än av en snabbgående tulljagare, som på grund av distriktets storlek icke kan utöva en skarp tillsyn. Om jag alltså är av den meningen, att kustbevakningen i allmänhet kan undvara de föreslagna tulljagarna, vill jag icke förneka, att de kunna vara behöfliga på vissa sträckor, som på grund av yttre förhållanden särskilt inbjuda till olövlighet varuinförsel. Sådana sträckor torde vara Stockholms skärgård och kusten vid Öresund. Enligt min uppfattning torde det vara tillräckligt att anskaffa ett mindre antal tulljagare av den föreslagna typen till bevakning av nämnda båda kustområden. Vid behov skulle de lämpligen för kortare tid kunna detacheras till andra områden, som tillfälligtvis kunna vara i behov av förstärkt bevakning. På detta sätt skulle man också erhålla en värdefull erfarenhet för bedömandet av de föreslagna jagarnas effektivitet och lämplighet för framtiden.

Då jag alltså föreslår, att ett begränsat antal av de 24 föreslagna

tulljagarna böra anskaffas, har jag tagit hänsyn, utom till min tvekan om deras nytta i allmänhet, även till de stora kostnader de skulle åsamka statsverket. Enligt min mening har den hittillsvarande anordningen, att tullnärerna hållit tjänstebåtarna mot lega, varit den för staten billigaste. De föreslagna tulljagarna äro så dyrbara, att nämnda legosystem icke kan tillämpas. Men på samma gång som staten skall övertaga icke blott anskaffningen av utan även underhållskostnaderna för dessa båtar, lär det icke kunna förebyggas, att dessa underhållskostnader komma att bliva mycket betungande. Dessa hava av generaltullstyrelsen beräknats till 1,000 kronor årligen för varje jagare, men denna summa är uppenbarligen alldeles för låg, under förutsättning att jagarna verkligen skulle utföra den med dem avsedda patrullerings-tjänsten.

Mitt förslag innebär ett bibehållande i huvudsak av de nuvarande kustbevakningsbåtarna. Men generaltullstyrelsen bör givetvis hava befogenhet att tillse, att detta båtmateriel är i tillfredsställande skick, och att, där sådant kan anses behöfligt, båtarna förses med starkare motorer. Men detta mitt förslag synes mig icke utgöra något hinder för en minskning av det nuvarande antalet posteringar eller av bevakningspersonalen, vilken minskning lär kunna genomföras efter generaltullstyrelsens närmare prövning.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts i proposition nr 89 angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m. framlagda förslag måtte besluta att endast bevilja medel till anskaffande av det smärre antal av de föreslagna tjugofyra tulljagarna till bevakning huvudsakligen i Stockholms skärgård och Öresund, som utskottet kan finna lämpligt, och att de föreslagna nybyggnaderna måtte helt förbehållas svenskt arbete.

Stockholm den 24 mars 1922.

Axel Ljungberg.